

Amsterdamse modelbepalingen verwerking pin- en onlinebetalingen

V1.0, 10 november 2021

Auteur

Jan Willem Mars
Strategisch Adviseur Betalingsverkeer
Kenniscentrum Betalingsverkeer
Financiële Diensteverlening
Tel: 0628 249 974
Email: j.mars@amsterdam.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	2
2	Terminologie	3
3	Ondersteunde Betaaldiensten	5
3.1	Pin betalen	5
3.2	Online betalen	5
4	Ondersteunde contractuele modellen.....	6
4.1	Pinbetalingsverkeer.....	6
4.2	Online-Betalingsverkeer.....	6
5	Modelbepalingen	7
5.1	Algemeen.....	7
5.2	Acquiring Pin	7
5.3	Acquiring online	8
	Bijlagen	9
6	Artikel ICT-Overeenkomst	9
7	PvE Eis	9

1 Inleiding

Diensten, die gebruik maken van Pin en/of Onlinebetalingsverkeer, betaalautomaten en internetkassa's dienen te voldoen aan eisen waardoor de gemeente Amsterdam de verwerker (acquirer) van de betalingen kan aanwijzen.

Deze modelbepalingen bestaan uit twee delen:

- **Richtlijnen voor de directie van de gemeente Amsterdam voor het toepassen Pin- en/of Online betalingsverkeer** (document: Toepassingsregels verwerking Pin en Onlinebetalingen);
- **Eisen aan leveranciers van betaalde diensten voor het uitvoeren van Pin- en/of Online betalingsverkeer, met daarin opgenomen de eis dat de gemeente Amsterdam de verwerker (acquirer) van de betalingen kan aanwijzen** (document: Amsterdamse modelbepalingen verwerking pin- en onlinebetalingen¹).

De inrichting van betaalautomaten (pin), de keuze van de internetkassa's (online) en de inrichting van processen bij de gemeente Amsterdam en haar leveranciers mogen de keuze van de verwerker van de betalingen door de gemeente Amsterdam niet beperken. In deze modelbepalingen is vastgelegd waaraan betrokken partijen en informatiesystemen dienen te voldoen om pin- en onlinebetalingen in te kunnen richten en uit te kunnen voeren. Deze bepalingen zijn opgenomen in ICT-Overeenkomsten en middels eisen in Programma's van Eisen voor opdrachten waarbij sprake is van pin- en online betalingsverkeer.

Het Betalingsverkeer is een afgeleide van de manier waarop diensten worden geleverd en de wijze waarop de administratieve verwerking en financiële verslaglegging is ingericht. Om te waarborgen dat juiste, uniforme en homogene eisen worden gesteld aan het Betalingsverkeer en hierbij betrokken partijen en informatiesystemen heeft de directie Financiële Dienstverlening van de gemeente Amsterdam de Modelbepalingen voor de verwerking van pin- en onlinebetalen vastgesteld. De modelbepalingen dienen voor een goede integratie van het pin- en onlinebetalingsverkeer in financiële-, administratieve-, klant- en bedrijfsprocessen van de gemeente. Bovendien verplichten ze de dienstverlener gebruik te maken van de door de gemeente Amsterdam gecontracteerde verwerkers van betalingen.

De Modelbepalingen zijn geldig voor alle diensten van leveranciers, die gebruik maken van pin- en onlinebetalingen, en voor leveranciers van betaalautomaten of internetnetkassa. Er is sprake van gemeentelijk Betalingsverkeer als de begunstigderekening juridisch aan de gemeente Amsterdam toebehoort.

Via uitvoeringsregels, vastgesteld door het gemeentelijk managementteam, zijn deze modelbepalingen toepasselijk voor alle directies en overige organisaties, die gebruik maken van het gemeentelijk Betalingsverkeer. De Modelbepalingen hebben daardoor betrekking op de verwerking van alle Betalingen, die uit naam van de gemeente Amsterdam of gemandateerde diensten (t.w. Waternet & Egis Parkeer Services)- worden geïnd, geïnitieerd op:

- betaalautomaten, in economische eigendom van of gehuurd door de gemeente Amsterdam;

¹ Leveranciers ontvangen alleen dit deel van de modelbepalingen.

- internetkassa's of via elektronische betaalverzoeken.

2 Terminologie

NOTA BENE: Woorden in dit document die met een hoofdletter beginnen verwijzen naar een term in onderstaande Terminologie.

Acquiring

Het verwerken van Betalingen door de Betaaldienstverlener of betaalinstelling.

(ASP) Account Service Provider

Betaalinstelling: de aanbieder van de bankrekening; term uit PSD2. De ASPs van de gemeente Amsterdam zijn Rabobank (tot 31 dec. 2029) en de Bank Nederlandse Gemeentes (BNG).

Beoogd gebruik

Het uitvoeren van pin- en onlinebetalingsverkeer.

Betaaldienst

Specifieke vorm van Betalen aangeboden door Betaaldienstverleners. Te denken valt aan o.a. iDeal, Pin, automatische incasso en betaalverzoeken. Betaaldiensten worden uitgevoerd door betaalinstellingen (ASP) en Betaaldienstverleners (PSP) vallend onder de supervisie van de Nederlandsche Bank (DNB) en de autoriteit Financiële Markten (AFM).

Betaaldienstverlener

Verzamelterm voor ASPs, PSPs en PPs. De Betaaldienstverleners verzorgen de overdracht van het geld en de gerelateerde betaal informatie tussen de gemeente Amsterdam en haar Betaalrelaties. Alle Betaaldienstverleners staan onder toezicht van de DNB en AFM en dienen te voldoen aan wet- en regelgeving.

Betaalketen

Het werkproces voor het aanmaken van een betaal- of incasso-opdracht of -batch, de autorisatie van de opdracht of batch door de directie-FD/Centraal Betaalteam (hierna: directie FD/CBT), tot en met de verwerking van Betalingen en ontvangsten door Bankadministraties Betalingen.

Betalen

Een Betaling is de overdracht van geld én de gerelateerde betaal informatie tussen de gemeente en een Betaalrelatie (crediteur/debiteur) via Betaaldienstverleners; vanaf het aanmaken van een factuur, betaalopdracht² of -verzoek, de overdracht van het geld, tot en met het administratief inlezen van de retourinformatie, die wordt aangeleverd door de ASP.

Betalingsverkeer

² Ook een factuur of een boete e.d. geldt als een betaalverzoek.

Het gemeentelijk Betalingsverkeer betreft de infrastructuur en applicaties, de processen, informatie, externe partijen en handelingen, die nodig zijn om Betalingen te kunnen doen en te ontvangen tussen de gemeente Amsterdam en haar Betaalrelaties.

Betaalrelatie

Alle (rechts)personen die geld ontvangen van of betalen aan de gemeente via een betaling.

Betaalinfrastructuur

(delen van) Hardware, applicaties, databases en organisatieonderdelen waarmee betaalopdrachten en facturen worden voorbereid, betalingen uitgevoerd en, of betaalinformatie en Betalingsgerelateerde burgerinformatie wordt verwerkt en opgeslagen bij de gemeente Amsterdam.

(CPSP) Collecting Payment Service Provider

Betaaldienstverlener, die de internetkassa inricht én de Acquiring van Betalingen voor haar rekening neemt; term uit PSD2. (NB CPSP = DPSP + PP).

CTAP10

Door EU gesanctioneerd protocol op de betaalautomaat, die de beveiligde gegevensuitwisseling tussen betaalautomaat, PSU, en de PP regelt.

(DPSP) Distributing Payment Service Provider

Betaaldienstverlener, die de internetkassa inricht; term uit PSD2.

EMVc

Eurocard Mastercard Visa: Betaalkaarten en betalingen, die voldoen aan de EMV-standaard. EMVc staat voor contactloos. Europay, MasterCard en Visa, hebben samen een standaard opgesteld voor het compatibel maken van chipbetaalkaarten en chip- en NFC-betaalterminals.

(PP) Payment Processor

De verwerker van de Betalingen, ook wel acquirer of payment facilitator genoemd; term uit PSD2. De Acquiring van Betalingen (pin- en online) is aanbesteed in 2020. Debit card Betalingen (Meastro / Debit MasterCard en VPay / Visa Debit), iDeal en creditcardbetalingen (MasterCard en Visa), zowel Pin als Online, worden tot en met 31 maart 2025, op basis van een Europese aanbesteding, exclusief verwerkt door de Rabobank. Voor AMEX-creditcards heeft de gemeente Amsterdam een contract met American Express, die ook optreedt als acquirer en de gelden boekt op de begunstigderekening bij de ASP.

(PSD2) Payment Services Directive 2

PSD2 is de herziene Europese richtlijn voor betaaldiensten. De richtlijn moet zorgen voor meer concurrentie en innovatie en de drempels voor nieuwe toetreders op de Betalingsmarkt wegnemen. Het is bedoeld om Betalingen in Europa veiliger te maken, innovatie te stimuleren en bankdiensten te helpen zich aan te passen aan nieuwe technologieën. De richtlijn is overgenomen in nationale wetgeving.

(PSU) Payment Service User

De gebruiker van het Betalingsverkeer; term uit PSD2. In het kader van het gemeentelijk Betalingsverkeer treedt de gemeente, of door haar gemandateerde organisaties, op als PSU. Een zakelijke gebruiker van pin- en onlinebetaaldiensten wordt ook wel merchant genoemd.

(PSP) Payment Service Providers

Een Betaaldienstverlener, of PSP, biedt de PSU de ondersteuning die ze nodig hebben om toegang te krijgen tot elektronische Betalingen, van creditcards, iDeal, escrow tot digitale portemonnees en meer.

3 Ondersteunde Betaaldiensten

Directies kunnen kiezen uit de onderstaande Betaaldiensten, die door de gemeente Amsterdam worden ondersteund.

3.1 Pin betalen

Debitkaarten

De Gemeente Amsterdam wil EMVc-debitkaarten, o.b.v. de Maestro / Debit MasterCard en V-PAY / Visa Debit, kunnen accepteren.

Creditcards

De Gemeente Amsterdam wil creditcards o.b.v. MasterCard, Visa en American Express kunnen accepteren op betaalautomaten. Het is aan de directie van de gemeente waarvoor de betaalautomaat wordt ingericht of het deze betaalmethoden ook wil gebruiken. Het accepteren van andere creditcard Brands wordt per geval door directie Financiële Dienstverlening beoordeeld in samenspraak met de betreffende directie.

Retourpinnen

De gemeente gaat terughoudend om met retourpinnen, die alleen zijn toegestaan in bemande situaties. Standaard wordt retourpinnen niet geactiveerd op de betaalautomaat. Wijziging van deze status kan alleen na expliciete toestemming van de verantwoordelijke directie. De wijziging van de betaalautomaat voor retourpinnen wordt gemeld door de afdeling Centraal Betaalteam (CBT) van de directie Financiële Dienstverlening aan de PP.

3.2 Online betalen

Internetkassa

De Gemeente Amsterdam accepteert iDeal en de creditcards van MasterCard, Visa en American Express. Het is aan de directie van de gemeente waarvoor de internetkassa wordt ingericht welke betaalmethoden ze hiervan wil gebruiken. Het inrichten van andere onlinebetaalmethoden of van andere creditcard brands wordt per geval door de directie Financiële Dienstverlening beoordeeld in samenspraak met de betreffende directie.

Betaalverzoeken

Indien betaalverzoeken (zgn. request-to-pay) wordt toegepast wordt de verwerking van de Betalingen uitgevoerd door de PP aangewezen door de Gemeente Amsterdam. De dienstverlener, die de

betaalverzoeken verzorgt, treedt hierbij op als DPSP. Voor betaalverzoeken kan worden gekozen uit dezelfde betaaldiensten als bij Internetkassa's.

4 Ondersteunde contractuele modellen

4.1 Pinbetalingsverkeer

De gemeente Amsterdam eist van (SaaS-)leveranciers van systemen waaraan betaalautomaten zijn gekoppeld, dat de gemeente te allen tijde de PP voor Pinbetalingen kan aanwijzen.

Alle betaalautomaten, zowel de losse apparaten als betaalautomaten voorzien van een kassakoppeling, zijn voorzien van het CTAP10-protocol. Elke betaalautomaat, in economisch eigendom van de gemeente Amsterdam, kan hierdoor worden ingesteld op Acquiring door de PPs, en eventuele reserve PPs, die werken met het CTAP10-protocol tussen betaalunit en processing host, naar keuze van de gemeente Amsterdam.

Gemeente Amsterdam (afdeling Centraal Betaalteam - CBT- van directie Financiële Dienstverlening) voorziet de leverancier van de benodigde gegevens voor het kunnen aansluiten van betaalautomaten op de PP en meldt de automaten aan/af bij de PP.

4.2 Online-Betalingsverkeer

Directies, of hun leveranciers, kunnen kiezen welke (distribuerende) betaaldienstverlener (DPSP) wordt ingezet, mits de verwerking van de betalingen wordt uitgevoerd door de door de gemeente Amsterdam (PSU) aangewezen verwerker (PP). Uitgangspunt is dat de verwerking van de betalingen wordt uitgevoerd door de Rabobank.

Indien de gemeente Amsterdam de dienstverlener (DPSP) contracteert voor de internetkassa t.b.v. online Betalingen zal ze kiezen uit PSPs, die het mogelijk maken dat de gemeente de PP voor zowel iDeal- als creditcardbetalingen (MasterCard en Visa) kan bepalen. De DPSP wordt gecontracteerd door de directie Financiële Dienstverlening.

De gemeente Amsterdam zal voor de verwerking van iDeal en/of Creditcard geen contracten met Collecterende PSPs (zgn. CPSPs) aangaan, omdat de Acquiring van dit soort betalingen al Europees is aanbesteed. Voor andere onlinebetaaldiensten zal door Directie Financiën per geval worden beoordeeld wie de verwerking kan uitvoeren en zal voor eventuele contracting zorgdragen.

Indien de (SaaS)leverancier de PSP heeft gecontracteerd, vereist de gemeente Amsterdam bij de (SaaS)-leverancier dat de gemeente de PP voor zowel iDeal als creditcardbetalingen (MasterCard en Visa) kan aanwijzen; de dienstverlener fungeert de facto als DPSP.

Per internetkassa wordt door de gemeente een aansluitovereenkomst afgesloten met de PP. Gemeente Amsterdam (afdeling Centraal Betaalteam - CBT- van directie Financiële Dienstverlening) voorziet de DPSP van de benodigde gegevens voor het kunnen aansluiten van de iDeal en Creditcard Acquiring.

5 Modelbepalingen

In dit hoofdstuk zijn de bepalingen opgenomen waaraan leveranciers van diensten dienen te voldoen die in opdracht van de gemeente Amsterdam een betaalde dienst leveren.

5.1 Algemeen

#	Eis
1	Gelden van de gemeente kunnen alleen worden aangehouden door kwalificerende betaalinstellingen (ASPs). Het Treasurystatuut stelt daartoe voorwaarden aan de ASPs. De gemeenteraad van Amsterdam heeft het Treasurystatuut op 20 december 2017 vastgesteld. Het is niet toegestaan dat er gelden voor operationeel Betalingsverkeer bij een andere financiële instelling, betaalinstelling of Betaaldienstverlener wordt aangehouden dan door de gemeente gecontracteerde ASPs.
2	Tenzij Partijen anders overeenkomen, of in de voorwaarden uitdrukkelijk anders is bepaald, is de Gemeente voor de werkzaamheden, die voortvloeiden uit deze modelbepalingen, geen aanvullende vergoeding verschuldigd aan Opdrachtnemer.

5.2 Acquiring Pin

#	Eis
3	De betaalautomaat is standaard voorzien van het CTAP10-protocol.
4	De gemeente Amsterdam schrijft de PP voor voor Pinbetalingen. De gemeente is, gedurende de looptijd van de overeenkomst, vrij in het kiezen van de PP en wil kunnen kiezen uit alle binnen Nederland opererende PPs, die werken met het CTAP10-protocol tussen betaalunit en processing host. NB De aan- en afsluiting van een betaalautomaat door de acquirer worden door Gemeente Amsterdam (afdeling FD/CBT) verzorgd.
5	Gebruik van software of wijzigingen van instellingen op betaalautomaten, kassasystemen of applicaties, die resulteren in het beperken van de keuze van de PP door de Gemeente Amsterdam zijn niet toegestaan.
6	Per betaalautomaat wordt door de gemeente Amsterdam aangegeven welke begunstigderekening gebruikt moet worden. Wijzigen van de begunstigderekening kan alleen na expliciete opdracht door een tekenbevoegde functionaris van de Gemeente Amsterdam aan de PP.
7	Voor Pinbetalingen wordt het terminal-ID gebruikt om automatische reconciliatie te faciliteren. Wijziging van het terminal-ID zonder opdracht van, of toestemming door, de gemeente Amsterdam is niet toegestaan. Dit geldt ook voor betaalautomaten die worden verplaatst. Indien een betaalautomaat wordt vervangen, of verhuisd waardoor het een nieuwe Automaat-ID krijgt, dient deze binnen 4 weken te worden afgemeld bij afdeling Centraal betaalteam van FD (FD/CBT) zodat dit toestel vervolgens kan worden afgemeld bij de Acquirer. Bij verzuim

	worden de kosten van doorlopende service fees, die hier van het gevolg zijn, belast aan de (SaaS)leverancier.
--	---

5.3 Acquiring online

#	Eis
8	De gemeente Amsterdam schrijft de PP voor t.b.v. online Betalingen.
9	Indien de Opdrachtnemer een Betaaldienstverlener heeft gecontracteerd (SAAS/DPSP constructie) dan voldoet deze Betaaldienstverlener aan alle wettelijke bepalingen en voorschriften en beschikt over alle vereiste vergunningen, beschikkingen en verklaringen ter zake van de Diensten. NB De gemeente Amsterdam heeft als publieke rechtspersoon geen UBO-registratieplicht. Wwft zie §5.2.8.1 pag. 26 "overige rechtspersonen".
10	De gemeente is, gedurende de looptijd van de overeenkomst, vrij in het kiezen van de PP van iDeal- en MasterCard en Visa creditcardbetalingen.
11	Wijzigingen in de dienstverlening, in applicaties of van PSP, die resulteren in het beperken van de keuze van PP door de Gemeente Amsterdam, zijn niet toegestaan.
12	Per internetkassa wordt door de gemeente Amsterdam aangegeven welke begunstigderekening gebruikt moet worden. Wijzigen van de begunstigderekening kan alleen na expliciete opdracht door een tekenbevoegde functionaris van de Gemeente Amsterdam aan de PP.
13	Bij Onlinebetalingen wordt een betaalkenmerk meegegeven waarmee het centrale grootboek en andere doelsystemen de administratieve verwerking kunnen uitvoeren. Dit kenmerk wordt in overleg met Gemeente Amsterdam vastgesteld. Dit betaalkenmerk kan per betaaldoel, betaalkanaal en verzameling internetkassa's of betaalautomaten verschillen.

Bijlagen

Artikel ICT-Overeenkomst

Onderstaand artikel wordt opgenomen in de ICT-overeenkomst (GIBIT) en de 'Algemene Inkoopvoorwaarden voor leveringen en diensten van de gemeente Amsterdam'.

In aanvulling op de Algemene Inkoopvoorwaarden gelden de 'Modelbepalingen voor verwerking van pin- en online betalingsverkeer' voor alle leveringen en diensten aan de gemeente Amsterdam waar pin- en onlinebetalingsverkeer van toepassing is.

Pin- en onlinebetalingsverkeer betreft de betalingen door gebruikers van een dienst, die door de gemeente Amsterdam of door Opdrachtnemer in opdracht van de gemeente Amsterdam, wordt geleverd.

6 PVE Eis

Eis #	Requirement
1	Van toepassing zijn de Modelbepalingen voor verwerking van pin- en online betalingen van de gemeente Amsterdam. De Modelbepalingen zijn opgenomen in Bijlage <<XX>>.

Toepasselijkheid

x.1. Deze voorwaarden zijn van toepassing indien Opdrachtnemer aan de Gemeente een pin- en/of online betaalmogelijkheid levert die wordt gebruikt om betalingen van gebruikers, voor door de gemeente of opdrachtgever te leveren diensten, af te handelen.

x.2. Deze voorwaarden zijn van toepassing ongeacht of Opdrachtnemer de pin- en/of online betaalmogelijkheid in de vorm van een product of als onderdeel aan de Gemeente levert.

x.3. Indien de pin- en/of online betaalmogelijkheid onderdeel uitmaakt van één of meerdere softwareproducten, die door Opdrachtnemer gezamenlijk aan de Gemeente worden geleverd, vormen deze softwareproducten gezamenlijk de pin- en/of online betaalmogelijkheid waarop deze voorwaarden van toepassing zijn, tenzij Partijen anders overeenkomen.

Bijlage Verklaring Verwerking Pin- en Onlinebetalingen

x.1. Opdrachtnemer verklaart dat pin- en/of online betaalmogelijkheden is ontwikkeld en functioneert op een wijze die in overeenstemming is met de modelbepalingen en met wet- en regelgeving.

x.2. Opdrachtnemer verklaart dat de pin- en/of online betaalmogelijkheden nauwkeurig en correct functioneren.

x.3. Opdrachtnemer verklaart dat de pin- en/of online betaalmogelijkheden geschikt zijn voor het Beoogde gebruik.